

SZKOLENIE KIEROWCÓW-KONSERWATORÓW SPRZĘTU RATOWNICZEGO OSP

TEMAT 10:

BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY/SŁUŻBY POCZAS DZIAŁAŃ RATOWNICZYCH I ĆWICZEŃ POŻARNICZYCH

autor: Sławomir Siwek

MATERIAŁ NAUCZANIA

- Bezpieczeństwo i higiena służby podczas akcji ratowniczych;
- Zagrożenia występujące podczas działań ratowniczych oraz szkoleń pożarniczych;
- Działania ratownicze, pomocnicze specjalistyczne czynności ratownicze.

Czas: 1T

PODSTAWA PRAWNA

Wymagania bezpieczeństwa i higieny pracy/służby podczas ćwiczeń i działań ratowniczych reguluje Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej.

Rozporządzenie to zastąpiło obowiązujące do tej pory rozporządzenie MSWiA z 17 listopada 1997 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków oraz zakresu ich obowiązywania w stosunku do innych osób biorących udział w akcjach ratowniczych, ćwiczeniach lub szkoleniu (Dz. U. z dnia 8 grudnia 1997r.).

ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE STRAŻAKÓW PODCZAS AKCJI RAT., ĆWICZEŃ I SZKOLEŃ

- Strażak jest przeszkolony w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy i posiada ważne zaświadczenie o ukończeniu takiego szkolenia.
- Realizując zadania z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy, strażak stosuje środki ochrony indywidualnej, w szczególności rękawiczki jednorazowego użytku oraz okulary lub przyłbicę.
- 1. Akcje ratownicze, ćwiczenia lub szkolenie, stwarzające w ocenie kierującego akcją ratowniczą lub organizatora ćwiczeń lub szkolenia ryzyko wystąpienia obrażeń wymagających podjęcia medycznych czynności ratunkowych, zabezpiecza zespół ratownictwa medycznego, o którym mowa w ust. 3.
- 2. Decyzję o ustaniu zagrożenia, o którym mowa w ust. 1, podejmuje kierujący akcją ratowniczą albo organizator ćwiczeń lub szkolenia.
- 3. Ćwiczenia lub szkolenie, o których mowa w ust. 1, są zabezpieczane przez zespół ratownictwa medycznego inny niż pozostający w gotowości na danym terenie.
- 1. W przypadku możliwości wystąpienia w środowisku pracy szkodliwego czynnika biologicznego strażacy podlegają szczepieniom ochronnym zgodnie z ustawą z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. Nr 126, poz. 1384, z późn. zm.3)) oraz przepisami wydanymi na podstawie art. 33 ust. 1 i 2 tej ustawy.
- 2. Strażak realizujący zadania z zakresu akcji ratowniczych i pomocy humanitarnej poza granicami państwa podlega szczepieniom ochronnym, z uwzględnieniem zagrożeń występujących w przewidywanym rejonie działań.

ZABEZPIECZENIE MEDYCZNE STRAŻAKÓW PODCZAS AKCJI RAT., ĆWICZEŃ I SZKOLEŃ

- W przypadku gdy strażak uległ skażeniu materiałem potencjalnie zakaźnym, substancjami niebezpiecznymi lub doznał urazu w wyniku oddziaływania innych czynników szkodliwych dla zdrowia, podlega niezbędnemu badaniu lekarskiemu.
- W przypadku bezpośredniego kontaktu odzieży i sprzętu specjalistycznego strażaka z materiałem potencjalnie zakaźnym, substancjami niebezpiecznymi i innymi czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, kierownik jednostki organizacyjnej Państwowej Straży Pożarnej zapewnia odkażanie tej odzieży i sprzętu.

WYMAGANIA BHP WOBEC ORGANIZATORÓW I UCZESTNIKÓW ĆWICZEŃ

- Organizator ćwiczeń lub szkolenia zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki ich prowadzenia.
- 1. Strażak uczestniczy w ćwiczeniach lub szkoleniu po uprzednim ukończeniu szkolenia z zakresu bezpieczeństwa i higieny służby i okazaniu aktualnego orzeczenia lekarskiego o zdolności do pełnienia służby.
2. W przypadku specjalistycznych ćwiczeń lub szkolenia strażak dodatkowo okazuje orzeczenie lekarskie o zdolności do odbywania specjalistycznych ćwiczeń.
- 1. Przygotowując, a następnie prowadząc ćwiczenia lub szkolenie, eliminuje się okoliczności zagrażające życiu lub zdrowiu strażaka, a w szczególności:
 - 1) nie prowadzi się ćwiczeń lub szkolenia w miejscach o dużym natężeniu ruchu bez uprzedniego zabezpieczenia tych miejsc;
 - 2) nie prowadzi się ćwiczeń na powierzchni akwenu i pod powierzchnią akwenu w miejscach niebezpiecznych bez właściwego nadzoru oraz sprzętu ratunkowego;
 - 3) nie prowadzi się ćwiczeń lub szkolenia na wysokości i poniżej poziomu terenu oraz z użyciem statku powietrznego, bez zapewnienia strażakowi bezpieczeństwa i bez środków łączności;
 - 4) nie wykorzystuje się osób do pozoracji podczas ćwiczeń lub szkolenia na wysokości i poniżej poziomu terenu oraz na wodzie i pod wodą, jeżeli zagrażałoby to ich życiu lub zdrowiu.
- 2. Teren ćwiczeń lub szkolenia zabezpiecza się przed dostępem osób postronnych niebiorących udziału w ćwiczeniach lub szkoleniu.

WYMAGANIA BHP WOBEC ORGANIZATORÓW I UCZESTNIKÓW ĆWICZEŃ

- Przed przystąpieniem do ćwiczeń lub szkolenia prowadzący je:
 - 1) sprawdza obiekt i stanowisko, w którym będą prowadzone ćwiczenia lub szkolenie, oraz sprzęt przeznaczony do ćwiczeń, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości - powoduje ich usunięcie;
 - 2) sprawdza, czy wszyscy uczestnicy ćwiczeń lub szkolenia posiadają wymagane środki ochrony indywidualnej;
 - 3) omawia ich przebieg, a także organizację łączności i sposób przekazania decyzji o ich przerwaniu;
 - 4) omawia warunki bezpieczeństwa związane z występującymi zagrożeniami.

- 1. Przed przystąpieniem do ćwiczeń lub szkolenia strażak dokonuje oceny sprawności używanych środków ochrony indywidualnej.
- 2. W przypadku stwierdzenia podczas ćwiczeń lub szkolenia niesprawności środków, o których mowa w ust. 1, strażak informuje o tym prowadzącego, który wymienia niesprawne środki ochrony indywidualnej na sprawne.

- Strażak uczestniczący w ćwiczeniach lub szkoleniu niezwłocznie zgłasza prowadzącemu odniesione obrażenia oraz zauważone zagrożenia dla życia lub zdrowia.

- Prowadzący ćwiczenia lub szkolenie przerywa je w razie stwierdzenia:
 - 1) niebezpieczeństwa zagrażającego życiu lub zdrowiu uczestników;
 - 2) uchybień organizacyjno-technicznych;
 - 3) nieprawidłowego wykonywania elementów ćwiczeń lub szkolenia oraz nieprzestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny służby.

WYMAGANIA BHP WOBEC ORGANIZATORÓW I UCZESTNIKÓW ĆWICZEŃ

- 1. Nie stosuje się kryterium czasowego w zakresie:
 - 1) ćwiczeń z użyciem:
 - a) linek i linkowych aparatów ratowniczych,
 - b) worów i rękawów ratowniczych,
 - c) sprzętu ochrony dróg oddechowych,
 - d) ubrań izolujących cały organizm,
 - e) drabin i podnośników;
 - 2) dźwigania i przenoszenia ciężarów o masie większej niż połowa dopuszczalnych wartości określonych przez normy ręcznego dźwigania i przenoszenia ciężarów;
 - 3) rozwijania i zwijania po drabinach użytego do zajęć sprzętu;
 - 4) obsługi urządzeń elektrycznych pod napięciem;
 - 5) przecinania, rozłupywania lub rozbijania przedmiotów albo materiałów;
 - 6) zdejmowania sprzętu z dachu samochodu pożarniczego;
 - 7) eksploatacji specjalistycznego sprzętu ratownictwa chemicznego, ekologicznego i technicznego;
 - 8) zajęć na wodzie i na wysokości oraz poniżej poziomu terenu;
 - 9) zajęć z użyciem psów ratowniczych.
 - 2. Zakazu stosowania kryterium czasowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 8 i 9, nie stosuje się podczas egzaminów, testów i sprawdzianów.
- Dla każdego stanowiska do ćwiczeń lub szkolenia opracowuje się instrukcję bezpieczeństwa, z którą zapoznaje się strażaka.

WYMAGANIA BHP PODCZAS ĆWICZEŃ NA WYSOKOŚCI I PONIŻEJ POZIOMU TERENU

- Podczas ćwiczeń lub szkolenia na wysokości oraz poniżej poziomu terenu, w szczególności na wspinalniach, ścianach wspinaczkowych, w studniach, jaskiniach, zapewnia się asekurację ćwiczących w miejscach grożących upadkiem oraz stałą kontrolę prawidłowego zabezpieczenia. W szczególności zwraca się uwagę na:
 - 1) stateczność ustawienia i zabezpieczenia drabin;
 - 2) mocowanie lin, linkowych aparatów ratowniczych oraz worów i rękawów ratowniczych;
 - 3) kompletność wyposażenia, prawidłowe założenie i stosowanie przez ćwiczących środków ochrony indywidualnej;
 - 4) zabezpieczenie miejsc grożących wypadkiem;
 - 5) stosowanie autoasekuracji oraz zasady "dwóch niezależnych punktów wpięcia w linę" przy wykorzystaniu sprzętu specjalistycznego.

- Podczas ćwiczeń na wysokości nie stosuje się technik ratowania lub samoratowania innych niż opisanych w regulaminach, a w szczególności zabrania się:
 - 1) opuszczania ślizgiem po bocznicach drabiny;
 - 2) wykonywania skoków ćwiczebnych na skokochrony i ratownicze poduszki pneumatyczne.

WYMAGANIA BHP PODCZAS ĆWICZEŃ NA WODZIE (LODZIE) I POD WODĄ (LODEM)

- Organizator ćwiczeń lub szkolenia na obszarach wodnych i zalodzonych:
 - 1) powiadamia właściciela drogi wodnej o planowanych ćwiczeniach lub szkoleniu;
 - 2) oznacza miejsca ich prowadzenia;
 - 3) wyznacza do kierowania nimi strażaków, którzy posiadają doświadczenie i umiejętności z zakresu prowadzenia działań w takich warunkach;
 - 4) wyposaża uczestników ćwiczeń lub szkolenia przebywających na powierzchni wody i w bezpośredniej bliskości jej brzegów oraz na jednostkach pływających, a także na akwenach zalodzonych, w środki ochrony indywidualnej, a w szczególności w:
 - a) kombinezon ratunkowy, kamizelkę asekuracyjną lub inne środki ochrony indywidualnej zabezpieczające przed utonięciem,
 - b) środki sygnalizacji wizualnej lub dźwiękowej,
 - c) nóż ratowniczy;
 - 5) wyposaża zastępy ratownicze uczestniczące w ćwiczeniach lub szkoleniu, poza zestawem ratownictwa medycznego, również w nosze pływające, a specjalistyczne grupy wodno-nurkowe - w zapas tlenu w ilości co najmniej 1.500 litrów;
 - 6) zabezpiecza wykonywanie prac podwodnych zgodnie z wymaganiami bezpieczeństwa.

WYMAGANIA BHP PODCZAS ĆWICZEŃ NA WODZIE (LODZIE) I POD WODĄ (LODEM)

- Na wodach śródlądowych objętych powodzią lub na morzu w czasie sztormu nie przeprowadza się ćwiczeń lub szkolenia.
- 1. Podczas ćwiczeń lub szkolenia na obszarach wodnych i zalodzonych, a w szczególności:
 - 1) w niesprzyjających warunkach hydro- i meteorologicznych,
 - 2) w nocy,
 - 3) przy prędkości prądu wody większej niż 0,5 m/s,
 - 4) w przestrzeniach zamkniętych - stosuje się sprzęt, środki ratownicze i łączności, odpowiednie do występujących zagrożeń.
- 2. Nie wykonuje się zadań i czynności samowolnie, a także bez wymaganych zabezpieczeń.
- Za bezpieczeństwo jednostki pływającej i osób na niej przebywających odpowiada dowodzący tą jednostką.

WYMAGANIA BHP PODCZAS ĆWICZEŃ Z UŻYCIEM MATERIAŁÓW DO POZORACJI

- Do pozorowania zdarzeń podczas prowadzonych ćwiczeń lub szkolenia w komorach dymowych stosuje się środki dymotwórcze neutralne dla organizmu.
- Stosując środki dymotwórcze:
 - 1) zapłonnik i świece dymne przechowuje i transportuje się oddzielnie;
 - 2) zapłonnik włożone w otwory świec zapala się wyciągniętą ręką; nie wolno pochylać się w tym czasie nad świecą;
 - 3) zapala się świece niewykazujące uszkodzenia;
 - 4) w rękę przetrzymuje się wyłącznie niezapalone granaty dymne;
 - 5) rakiety sygnalizacyjne nosi się niezaladowane, a naboje wprowadza się do lufy dopiero przed oddaniem strzału.
- Materiały pirotechniczne i wybuchowe podczas ćwiczeń lub szkolenia stosują wyłącznie osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.

WYMAGANIA BHP PODCZAS ĆWICZEŃ Z WYKORZYSTANIEM STATKU POWIETRZNEGO

- Podczas prowadzenia ćwiczeń lub szkolenia z wykorzystaniem statku powietrznego jako środka transportu:
 - 1) doście lub dojazd do statku powietrznego następuje po wezwaniu przez pilota lub załogę tego statku;
 - 2) kontakt z pilotem lub załogą nawiązuje się drogą radiową lub za pomocą umówionych znaków gestowych;
 - 3) przy podchodzeniu lub podjeżdżaniu do śmigłowców zachowuje się szczególną ostrożność, zwracając uwagę na wirujące łopaty wirnika i śmigło ogonowe;
 - 4) zezwala się na podejście strażaków do statku powietrznego wyłącznie z boku, w strefach dozwolonych - bezpiecznych;
 - 5) zezwala się na dojazd pojazdów wyłącznie z boku statku powietrznego na odległość nie mniejszą niż dwa metry od jakiegokolwiek jego elementu.

- Zabrania się strażakom podchodzenia do śmigłowców od strony wznoszącego się zbocza.

WYMAGANIA BHP PODCZAS AKCJI RATOWNICZYCH!!!

- 1. Pojazd pożarniczy dysponowany do akcji ratowniczej jako pierwszy lub samodzielny **posiada pełną obsadę**.
- 2. Pojazdy pożarnicze dysponowane do akcji za pierwszym pojazdem posiadają obsadę zapewniającą skuteczne i bezpieczne prowadzenie działań.
- Strażak uczestniczący w akcji ratowniczej:
 - 1) **przestrzega procedur i zasad** określonych we właściwym terytorialnie planie ratowniczym;
 - 2) **używa sprzętu specjalistycznego zgodnie z instrukcją obsługi**;
 - 3) **melduje dowódcy** nadzorującemu odcinek akcji ratowniczej o każdym **przypadku oddalenia się i powrotu na teren tego odcinka**.
- 1. Podczas akcji ratowniczej, uwzględniając poziom dowodzenia, **kierujący akcją ratowniczą**:
 - 1) **rozpoznaje zagrożenia, informuje o ich występowaniu** oraz **wydaje polecenia** mające na celu właściwe zabezpieczenie strażaka przed ich następstwami;
 - 2) **wyznacza strefy zagrożenia**;
 - 3) kieruje do wszystkich działań gaśniczych i ratowniczych **co najmniej** dwóch strażaków, wyznaczając spośród nich dowódcę;
 - 4) **ustala sygnały i środki alarmowe** oraz odwód niezbędny do udzielenia natychmiastowej pomocy poszkodowanym i zagrożonym;
 - 5) rozpoznaje i ustala najbezpieczniejsze drogi odwrotu lub ewakuacji;
 - 6) **nadzoruje pracę strażaków** oraz stan ich zabezpieczenia na stanowiskach szczególnie zagrożonych;
 - 7) współpracuje z personelem technicznym nadzorującym poszczególne urządzenia i instalacje techniczne.

WYMAGANIA BHP PODCZAS AKCJI RATOWNICZYCH!!!

2. Kierujący akcją ratowniczą, w zależności od rodzaju wykonywanych czynności ratowniczych oraz panujących warunków atmosferycznych:

- 1) dokonuje odpowiednio **częstej wymiany strażaków**;
- 2) zapewnia strażakom **możliwość ogrzania się i wymiany potrzebnych środków ochrony indywidualnej**;
- 3) zapewnia strażakom **napoje i posiłki**.

3. Dowódca nadzorujący strefę zagrożenia lub jej wydzieloną część:

- 1) **kontroluje**, dla celów bezpieczeństwa, **stan liczebny** podległych strażaków, w szczególności przebywających w strefie zagrożenia;
- 2) **organizuje**, w miarę możliwości, **pomiar czasu przebywania** strażaków w strefie zagrożenia, z wykorzystaniem urządzeń do tego przeznaczonych lub kart pracy sprzętu dla ochrony dróg oddechowych;
- 3) podejmuje decyzję o natychmiastowych poszukiwaniach zaginionych w strefie strażaków.

4. W razie zagrożenia wybuchem kierujący akcją ratowniczą stosuje wszelkie możliwe środki zmniejszające ryzyko wybuchu oraz **ogranicza do niezbędnego minimum liczbę strażaków** znajdujących się w strefie zagrożenia.

- 1. **Rozpoznanie, wyznaczenie strefy** zagrożenia oraz inne czynności ratownicze wewnątrz tej strefy są wykonywane przez **co najmniej** dwóch strażaków.
- 2. Strażakom w strefie zagrożenia wyznacza się dwóch strażaków do asekuracji.

WYMAGANIA BHP PODCZAS AKCJI RATOWNICZYCH!!!

- 1. Przed wejściem do strefy zagrożenia strażak:
 - 1) sprawdza funkcjonowanie sprzętu ochrony dróg oddechowych, a w szczególności urządzeń do otwierania dopływu powietrza, tlenu lub innego czynnika oddechowego, szczelność przylegania maski, szczelność połączeń i złączy oraz wskazania przyrządów określających stan ciśnienia;
 - 2) uruchamia sygnalizatory bezruchu;
 - 3) potwierdza swoją gotowość dowódcy, w tym sprawność systemu łączności i sprzętu ochrony dróg oddechowych;
 - 4) przygotowuje ewentualne drogi ewakuacji.
- 2. Dowódca utrzymuje łączność ze strażakiem pracującym w sprzęcie ochrony dróg oddechowych.
- Wychodząc ze strefy zagrożenia, strażak melduje dowódcy o zrealizowanych zadaniach i o swoim stanie psychofizycznym.
- 1. W przypadku uzyskania przez kierującego akcją ratowniczą informacji o osobie poszkodowanej znajdującej się w strefie zagrożenia, kierujący tą akcją przyjmuje, że nastąpił stan bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia ludzkiego.
- 2. W sytuacji uzyskania informacji, o której mowa w ust. 1, strażak podczas wykonywania czynności ratowniczych może odstąpić od zasad powszechnie uznanych za bezpieczne, po wcześniejszym powiadomieniu o tym kierującego akcją ratowniczą lub dowódcy nadzorującego strefę zagrożenia.
- W przypadku uzyskania informacji o wystąpieniu zagrożenia dla i ze strony zwierząt, kierujący akcją ratowniczą współpracuje z lekarzem weterynarii lub innymi specjalistami.

WYMAGANIA BHP PODCZAS UŻYWANIA ŚRODKÓW TRANSPORTU

- 1. Rozpoczęcie jazdy pojazdem pożarniczym następuje wyłącznie na rozkaz dowódcy, po upewnieniu się przez niego o zajęciu miejsc przez załogę, zamknięciu skrytek i drzwi pojazdu.
- 2. Dowódca lub dysponent pojazdu nie może żądać zwiększenia prędkości pojazdu, natomiast może, ze względów bezpieczeństwa, nakazać jej zmniejszenie.
- 3. Wyposażenie pojazdu oraz przewożony sprzęt są zamocowane w sposób uniemożliwiający ich przemieszczanie w czasie jazdy.

- 1. Kierujący może prowadzić pojazd pożarniczy bez zakładania hełmu.
- 2. Załodze pojazdu pożarniczego zabrania się w czasie jazdy:
 - 1) **wychylania się i otwierania drzwi;**
 - 2) **zajmowania miejsc innych niż ustalone;**
 - 3) **jazdy na stopniach i innych zewnętrznych elementach pojazdu;**
 - 4) **palenia tytoniu;**
 - 5) **opuszczania pojazdu;**
 - 6) **prowadzenia zbędnych rozmów z kierowcą;**
 - 7) **zdejmowania hełmów;**
 - 8) **jazdy bez zapiętych pasów bezpieczeństwa, w przypadku wyposażenia pojazdu w takie pasy.**

- Na miejscu akcji pojazd ustawia się w sposób zapewniający bezpieczeństwo załogi i pojazdu, z zachowaniem możliwości manewrowania, w tym odjazdu lub ewakuacji.

WYMAGANIA BHP PODCZAS OBSŁUGI SPRZĘTU SPECJALISTYCZNEGO

- 1. Podczas pracy silników spalinowych w przestrzeniach zamkniętych, w szczególności w tunelach, piwnicach i innych miejscach o ograniczonej wymianie powietrza, zapewnia się skuteczne odprowadzanie spalin. W przypadku braku możliwości skutecznego odprowadzenia spalin, strażak stosuje sprzęt ochrony dróg oddechowych.
- 2. Sprzęt specjalistyczny na nierównym podłożu mocuje się w sposób uniemożliwiający jego zsuniecie się lub przewrócenie.
- 3. W strefach zagrożonych wybuchem stosuje się sprzęt specjalistyczny w wykonaniu przeciwwybuchowym.
- 4. Podczas pracy sprzęt oświetleniowy nie może powodować oślepiania strażaków, w szczególności pracujących na wysokości, a także kierowców i obsługujących sprzęt specjalistyczny.
- Pompy pożarnicze stawia się na podłożu stabilnym z wykluczeniem zamarzniętych akwenów.
- 1. **Ruch drabiną** i podnośnikiem wyposażonym w drabinę jest dozwolony wyłącznie w przypadku, gdy **nie znajduje się na niej strażak**.
- 2. Zastrzeżenie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy sytuacji, gdy strażak znajduje się w koszu drabiny lub na podeście roboczym.
- Drabin, podnośników, dźwigów i żurawi samojezdnych nie sprawia się:
 - 1) w pobliżu napowietrznych przewodów elektrycznych i innych urządzeń znajdujących się pod napięciem, jeżeli zachodzi możliwość porażenia strażaka prądem;
 - 2) podczas burz i silnych wiatrów.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W TRANSPORCIE

- W przypadku gdy akcja ratownicza jest prowadzona na drodze publicznej lub w jej pobliżu:
 - 1) każdorazowo przed wejściem na drogę strażak zachowuje szczególną ostrożność, upewniając się, że nie ma zagrożenia ze strony innych pojazdów;
 - 2) w pojazdach pożarniczych włącza się światła pozycyjne i ostrzegawcze;
 - 3) w odpowiednich odległościach od pojazdów ustawia się lampy sygnalizacyjne i znaki ostrzegawcze, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach dotyczących ruchu drogowego;
 - 4) do zabezpieczenia lub zamknięcia drogi używa się, w miarę potrzeby, pojazdów pożarniczych.

- Podczas akcji ratowniczych z udziałem statku powietrznego, wykorzystywanego jako środek transportu, stosuje się odpowiednio § 49 i 50.

- Do czasu wyłączenia silników i zatrzymania śmigieł statku powietrznego nie prowadzi się czynności ratowniczych w bezpośrednim jego sąsiedztwie.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W OBREBIE ZAGROŻ. SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI

- 1. Podczas akcji ratowniczych, w których występuje zagrożenie ze strony substancji chemicznych:
 - 1) dojeżdża się do miejsca zdarzenia od strony nawietrznej;
 - 2) zapewnia się możliwość natychmiastowego wycofania sił i środków;
 - 3) zachowuje się szczególną ostrożność, zwłaszcza przy przeprowadzaniu rozpoznania;
 - 4) podczas rozpoznania stosuje się sprzęt ochrony dróg oddechowych;
 - 5) w przypadku zidentyfikowania substancji chemicznej stosuje się środki ochrony indywidualnej właściwe dla tego zagrożenia;
 - 6) w przypadku niezidentyfikowania substancji stosuje się środki ochrony indywidualnej właściwe dla zagrożeń najbardziej podobnych do występujących w danym momencie;
 - 7) wyznacza się i oznacza strefy niebezpieczne zagrażające życiu i zdrowiu ludzi oraz środowisku;
 - 8) bezpośrednie specjalistyczne czynności ratownicze przeprowadzają osoby odpowiednio przeszkolone;
 - 9) zachowuje się szczególną ostrożność przy otwieraniu pomieszczeń i zbiorników;
 - 10) otwierając pomieszczenia i zbiorniki, uwzględnia się parametry niebezpieczne substancji stwarzające możliwość wystąpienia pożaru, wybuchu lub niekontrolowanej emisji;
 - 11) kontroluje się zasięg i stężenie substancji chemicznych przy użyciu dostępnych przyrządów kontrolno-pomiarowych;
 - 12) osoby, które zostały narażone na bezpośredni kontakt z substancjami chemicznymi, po zdjęciu skażonej odzieży, poddaje się dekontaminacji oraz zapewnia się im pomoc medyczną;
 - 13) czynności ratownicze, o ile jest to możliwe, wykonuje się od strony nawietrznej.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W OBREBIE ZAGROŻ. SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI

2. Strażaków pracujących w strefie zagrożenia zabezpiecza co najmniej dwóch strażaków przygotowanych do natychmiastowego wejścia w strefę.
 3. Na miejscu akcji ratowniczych, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się dekontaminację wstępną ludzi, zwierząt, sprzętu specjalistycznego i środków ochrony indywidualnej. Sposób jej przeprowadzenia dostosowuje się do możliwości sprzętowych oraz potrzeb wynikających z powstałego zagrożenia. Po zakończeniu akcji przeprowadza się dekontaminację właściwą.
 4. Z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia przeprowadzenie dekontaminacji, o których mowa w ust. 3, jest obowiązkowe.
- 1. Dopuszcza się stosowanie sprzętu oczyszczającego po stwierdzeniu, że zawartość tlenu w powietrzu wynosi minimum 17 %.
 - 2. Sprzęt oczyszczający dobiera się w zależności od występujących w atmosferze substancji, prowadząc stały monitoring stężenia tlenu.
 - 3. Stosując sprzęt ochrony dróg oddechowych, zakłada się i zdejmuje maski wyłącznie w atmosferze **niezanieczyszczonej** substancjami szkodliwymi, a jednocześnie w miejscach położonych jak najbliżej obszaru, na którym prowadzona jest akcja ratownicza.
 - 4. Przed założeniem maski strażak posiadający ruchome protezy zębowe wyjmuje je z jamy ustnej.
- 1. Ubranie gazoszczelne zakłada się w strefie bezpiecznej przy pomocy strażaka kontrolującego prawidłowość jego założenia i uszczelnienia.
 - 2. Ze strażakami wprowadzonymi do strefy zagrożenia kierujący akcją ratowniczą utrzymuje łączność.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W OBREBIE ZAGROŻ. SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI

3. W czasie akcji ratowniczych z użyciem ubrań gazoszczelnych zapewnia się:
 - 1) odpowiednio częstą wymianę strażaków biorących udział w akcji;
 - 2) warunki do odpoczynku;
 - 3) odpowiednią ilość napojów;
 - 4) rezerwę środków ochrony indywidualnej;
 - 5) rezerwę suchej odzieży;
 - 6) środki łączności i sygnalizacji.
- 1. Wprowadzając strażaka do strefy zagrożenia, kierujący akcją ratowniczą kontroluje czas jego przebywania w tej strefie.
2. Strażaka prowadzącego dekontaminację wstępną wyposaża się w niezbędne środki ochrony indywidualnej i środki neutralizujące odpowiednie do występującego zagrożenia.
3. Wychodząc ze strefy zagrożenia, przed zdjęciem ubrania gazoszczelnego należy je oczyścić i wstępnie zdekontaminować.
4. Po zdjęciu ubrania gazoszczelnego należy:
 - 1) zabezpieczyć strażaka przed wychłodzeniem organizmu;
 - 2) zapewnić strażakowi możliwość przebrania się w suchą odzież.
5. W czasie transportu sprzętu specjalistycznego i środków ochrony indywidualnej, po dekontaminacji wstępnej oraz w czasie dekontaminacji właściwej, przestrzega się zasad bezpieczeństwa i higieny pracy określonych w przepisach dotyczących występowania czynników chemicznych.
6. Ponowne użycie ubrania gazoszczelnego jest możliwe wyłącznie po wykonaniu zabiegów konserwujących, określonych instrukcją producenta.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W OBREMBIE ZAGROŻ. NIEWYPAŁAMI, AMUNICJĄ I MATERIAŁAMI WYBUCHOWYMI

- 1. Nie wprowadza się strażaka do obiektu i na teren bezpośrednio objęty bądź zagrożony pożarem lub innym zagrożeniem, na którym znajdują się niewypały (niewybuchy), amunicja i materiały wybuchowe lub przeprowadzane są ćwiczenia wojskowe przy użyciu ostrej amunicji.
- 2. W sytuacji wyjątkowej, w razie wprowadzenia strażaka na taki teren, współpracuje się z saperami oraz z personelem fachowym w zakresie materiałów wybuchowych i działa ze szczególną ostrożnością, wykorzystując wszelkie osłony.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W OBRĘBIE ZAGROŻENIA PRĄDEM ELEKTRYCZNYM

- W czasie akcji ratowniczych, w których występuje możliwość porażenia prądem elektrycznym, strażak współpracuje z odpowiednią służbą techniczną w celu wyłączenia dopływu prądu elektrycznego do urządzeń i instalacji znajdujących się na miejscu akcji.
- W przypadku gdy nie został wyłączony dopływ prądu elektrycznego, przyjmuje się, że każde urządzenie, instalacja elektryczna oraz trakcja elektryczna znajdują się pod napięciem.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI W OBRĘBIE ZAGROŻ. MATERIAŁ. PROMIENIOTWÓRCZYMI

- Przed podjęciem czynności ratowniczych wyznacza się i oznacza strefę zagrożenia przy pomocy dostępnych środków.
- 1. Kierujący akcją ratowniczą informuje strażaka o występującym zagrożeniu radiacyjnym.
2. Strażak prowadzi czynności ratownicze i wspomaga działania służb odpowiedzialnych za likwidację zagrożeń radiacyjnych - poza strefą zagrożenia.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI RATOWNICZYCH W CZASIE KATASTROF BUDOWLANYCH I AWARII TECHNICZNYCH

- Podczas dozorowania pogorzeliska, przeprowadzania dochodzeń popożarowych lub czynności kontrolnych nie wchodzi się do obiektów grożących zawaleniem.
- Podczas prowadzenia akcji ratowniczej związanej z awarią, uszkodzeniem dźwigu osobowego lub towarowego strażak współpracuje z odpowiednimi służbami technicznymi oraz stosuje środki i metody pracy zabezpieczające w szczególności przed:
 - 1) wpadnięciem do wnętrza szybu dźwigowego;
 - 2) opadnięciem kabiny, urządzeń dźwigowych, mechanizmów lub ich części na osoby znajdujące się w szybie dźwigowym;
 - 3) przypadkowym uruchomieniem lub uszkodzeniem mechanizmów mogących spowodować obrażenia strażaka.
- Podczas pracy żurawi, dźwigów, wyciągarek linowych oraz innych maszyn i urządzeń przebywanie w bezpośrednim zasięgu ich pracy jest dozwolone wyłącznie za zgodą kierującego akcją ratowniczą i operatora.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA CZYNNOŚCI RATOWNICZYCH NA WYSOKOŚCI I PONIŻEJ POZIOMU TERENU

- 1. Podczas wykonywania czynności ratowniczych na wysokości, w celu zabezpieczenia strażaka przed upadkiem, stosuje się szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W sytuacji, o której mowa w § 57 ust. 1, dopuszcza się zastosowanie innych, dostępnych w danym momencie, środków ochrony indywidualnej strażaka.
- Podczas wykonywania czynności ratowniczych na wysokości, w szczególności przed ich rozpoczęciem, sprawdza się stabilność, zabezpieczenie przed zmianą położenia, a także wizualnie stan techniczny konstrukcji lub urządzeń oraz ich stałych elementów służących do mocowania linek bezpieczeństwa.
- Do prowadzenia czynności ratowniczych z kosza drabiny lub podestu roboczego podnośnika wyposaża się strażaka w szelki bezpieczeństwa z pasem biodrowym oraz sprzęt umożliwiający ewakuację, o długości liny nie krótszej niż maksymalny wysięg tych urządzeń.
- 1. Podczas operowania prądami gaśniczymi z drabiny, w celu zabezpieczenia strażaka przed upadkiem, stosuje się odpowiednio § 86.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, linię wężową zabezpiecza się przed upadkiem podpinką linkową.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA CZYNNOŚCI RATOWNICZYCH NA WYSOKOŚCI I PONIŻEJ POZIOMU TERENU

- Niedopuszczalne jest opuszczanie się ślizgiem po bocznicach drabin.
- 1. Podczas używania drabiny przenośnej w czasie czynności ratowniczych:
 - 1) sprawia się ją tak, aby w trakcie używania nie straciła stateczności;
 - 2) wchodzi się na drabinę i schodzi przodem do drabiny.
- 2. Drabina przystawna powinna wystawać ponad powierzchnię, na którą prowadzi, co najmniej o trzy szczeble.
- 3. W przypadku konieczności wejścia przez otwory w ścianach budynku, ustawia się drabinę z boku otworu, w sposób umożliwiający bezpieczne przejście z drabiny na dolną krawędź otworu. Kierujący akcją ratowniczą, w uzasadnionych przypadkach, może podjąć decyzję o innym ustawieniu drabiny przystawnej.
- 4. Drabiny wieloczęściowe łączone lub wysuwane są używane w taki sposób, aby zapobiec przemieszczaniu się ich części względem siebie.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI RATOWNICZYCH W CZASIE GASZENIA POŻARÓW

- Podczas gaszenia pożaru kierujący akcją ratowniczą:
 - 1) utrzymuje łączność i kontroluje czas przebywania strażaka w strefie zagrożenia zapewniając bezpieczny odwrót lub ewakuację;
 - 2) zapewnia asekurowanie strażaka za pomocą linki ratowniczej podczas akcji ratowniczej na terenach podmokłych i torfowiskach;
 - 3) przed przystąpieniem do akcji ratowniczej w pomieszczeniu zadymionym, sprawdza wyposażenie strażaka w środki ochrony indywidualnej, sygnalizator bezruchu, sprzęt oświetleniowy i w sprzęt łączności bezprzewodowej.

- W celu zmniejszenia zagrożenia związanego z działaniem płomieni, promieniowania cieplnego, dymu i gazów, strażak stosuje środki ochrony indywidualnej oraz wykorzystuje zasłony naturalne i sztuczne, w tym wodne.

- 1. Prowadząc linie węzowe:
 - 1) na szlaku komunikacyjnym, oznacza się je i zabezpiecza;
 - 2) unika się tarasowania liniami przejść, drzwi, schodów i innych szlaków komunikacyjnych;
 - 3) pionowo, podwiesza się je i zabezpiecza przed obsuwaniem.
- 2. Prowadząc linię węzową po drabinie:
 - 1) w czasie wchodzenia i schodzenia po drabinie umieszcza się linię węzową między nogami, przy jednoczesnym przewieszeniu prądownicy przez bark ku tyłowi;
 - 2) w czasie wnoszenia linii węzowej po drabinie przydziela się strażakowi co najwyżej jeden odcinek linii węzowej.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI RATOWNICZYCH W CZASIE GASZENIA POŻARÓW

3. Buduje się i prowadzi linię węzową bez zasilania jej wodą.
 4. Na stanowisko gaśnicze w budynku wciąga się linię węzową za pomocą linki dopiero po przejściu strażaka z drabiny do wnętrza budynku.
 5. Podczas wciągania linii węzowej z prądownicą zabezpiecza się prądownicę przed możliwością odłączenia.
 6. Nie zwiększa się i nie zmniejsza w sposób gwałtowny ciśnienia wody w linii węzowej.
- 1. Operujący prądem gaśniczym:
- 1) kieruje go w sposób niepowodujący zniszczenia konstrukcji obiektu lub jego zawalenia;
 - 2) nie używa zwartego prądu wody przy pożarach pyłów i materiałów pyłących oraz w przypadku wytworzenia mieszanin wybuchowych przez te substancje;
 - 3) nie używa prądu wody i piany do gaszenia materiałów i surowców wchodzących z wodą w niebezpieczne reakcje;
 - 4) nie kieruje prądu gaśniczego na ludzi.
2. Operujący prądem gaśniczym może używać rozproszonego prądu wody do gaszenia odzieży na człowieku.
3. Podczas zajmowania stanowiska gaśniczego, zwłaszcza w przypadku zagrożenia wybuchem, stosuje się odpowiednio § 93.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI RAT. NA WODZIE(ŁODZIE) I POD WODĄ(ŁODEM) ORAZ NA OBSZARACH POWODZIOWYCH, ZALEWOWYCH I ZAŁODZONYCH

- Podczas akcji ratowniczych związanych z powodzią zapewnia się:
 - 1) oświetlenie terenu;
 - 2) sprzęt i oświetlenie nawigacyjne;
 - 3) indywidualne środki łączności, sygnalizacji i oświetlenia;
 - 4) rezerwę suchej odzieży;
 - 5) warunki do odpoczynku;
 - 6) wymianę strażaków biorących udział w akcji.

- 1. Podczas ratowania ludzi znajdujących się na zamrzniętych akwenach i ciekach wodnych stosuje się sprzęt przeznaczony do tego typu działań, układając go na powierzchni lodu.
2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, strażak przed rozpoczęciem akcji nakłada kamizelkę ratunkową oraz zabezpiecza się linką ratowniczą.

- Podczas akcji ratowniczych uregulowanych w niniejszym rozdziale stosuje się odpowiednio § 42-45.

WYMAGANIA BHP PODCZAS PROWADZENIA AKCJI RAT. W CZASIE NADZWYCZAJNYCH ZJAWISK POGODOWYCH

- Podczas akcji ratowniczych w czasie burz i silnych wiatrów:
 - 1) zapewnia się stałe monitorowanie strefy zagrożenia;
 - 2) unika się gromadzenia sprzętu i zajmowania stanowisk w pobliżu drzew i obiektów, szczególnie w pobliżu słupów i kominów;
 - 3) zwraca się uwagę na zerwane kable, przewody oraz urządzenia zagrażające porażeniem prądem elektrycznym.

- Podczas akcji ratowniczych w czasie występowania ujemnych temperatur:
 - 1) zachowuje się szczególną ostrożność przy używaniu sprzętu ochrony dróg oddechowych w związku z możliwością wystąpienia nieprawidłowości w jego pracy na skutek mrozu;
 - 2) zachowuje się ciągłość przepływu wody w liniach węzowych;
 - 3) przy wyznaczaniu stanowisk gaśniczych uwzględnia się przeciążenia konstrukcji budowlanej wskutek zamarzania wody użytej do gaszenia;
 - 4) zachowuje się szczególną ostrożność w pobliżu linii węzowych i na stanowiskach gaśniczych w związku z możliwością powstania oblodzeń;
 - 5) zapewnia się rezerwę suchej odzieży;
 - 6) zapewnia się wymianę strażaków uczestniczących w akcji.

INDEKS MATERIAŁÓW POBRANYCH Z INTERNETU

Treść Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 września 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków bezpieczeństwa i higieny służby strażaków Państwowej Straży Pożarnej pobrano z :

- www.straz.brzesko.pl/dok/bhpstrazakow.doc - 12.03.2016 r.